

DEBAT OBERT

Fins i tot dins les modernes societats aconfessionals o laiques, les creences religioses tenen un pes i les formulacions concretes d'aquestes religions tenen rellevància no només en els individus sinó també en els comportaments socials i fins i tot polítics.

A Espanya, que segons la Constitució vigent és un estat aconfessional, el debat religiós es troba obert. En concret, els representants jeràrquics de l'Església Catòlica (Conferència Episcopal), no tan sols posen de manifest les seves opinions perfectament legítimes, sinó que pretenen que els seus models siguin els referents bàsics de tota la societat espanyola. A més, hi ha posicions enfrontades sobre la conveniència o no de revisar els Acords amb el Vaticà i de mantenir o no l'ensenyament de la religió en el currículum escolar.

Per últim, ara fa tres anys que, després de la dimissió històrica del papa Benet XVI, fou nomenat Papa Jorge Mario Bergoglio, jesuïta i argentí, amb el nom de Francesc. Els aires de renovació que portava el nou pontífex varen tornar la il·lusió a molts de creients, doncs anaven i van orientats a millorar la tasca i la imatge de l'església catòlica arreu del món.

Per tots aquests motius, us oferim un nou número de Quaderns Gadeso dedicat a l'anàlisi de la religiositat a Balears, amb un apartat dedicat especialment al reptes del Papa. En contra del que és habitual, els resultats no s'ofereixen desglossats per illes, doncs els comportaments són molt similars, però sí per edats, donades les rellevants diferències observades.

Mostra: 900 entrevistes
Error màxim: +3,3%.
Nivell de confiança: 95,5%
Treball de camp: Març 2016

POSICIONAMENT CIUTADÀ (LII)

EXAMEN A LA RELIGIOSITAT A LES ILLES BALEARS (VI)

Aquesta investigació no pretén reflectir dades objectives de pertinença religiosa sinó que ha intentat esbrinar quin són els **posicionaments dels ciutadans i ciutadanes** de la nostra comunitat davant el que denominam creences religioses, a més d'altres ítems que es detallen a continuació.

En aquesta primera pàgina s'hi inclou una primera aproximació a la religiositat a les Illes, distingint de manera global i també per franges d'edat els creients i no creients. A la pàgina 2 es reflecteixen els posicionaments davant distintes situacions polítiques, socials i culturals que es donen a la nostra societat, mentre que a la tercera demanam a la població la seva opinió sobre el papa Francesc i els reptes que té per davant, ara que fa tres anys del seu nomenament com a líder de la religió catòlica. A la darrera pàgina s'analitza la pràctica religiosa entre els que se declaren catòlics (que són una clara majoria entre els creients il·lencs) i l'la conveniència que la religió sigui una assignatura avaluable.

Observant la taula adjunta, es pot comprovar com un **65%** dels enquestats **s'autodeclara creient**, independentment de la seva opció religiosa. A l'altre costat de la balança, **28% es declara no creient**, mentre que un **7%** s'ha estimat més no respondre.

Així doncs, podem afirmar que hi ha una **tendència negativa** en el percentatge dels que són creients (de qualsevol religió) i un lent però progressiu augment dels no creients (on s'hi inclouen els ateus, els agnòstics i els indiferents).

La disminució dels denominats creients es produeix a totes les franges d'edat (amb menor rellevància entre els **majors de 65 anys**, on les xifres romanen més o manco estables). Més en concret, en aquests darrers anys s'ha produït una significativa baixada en el percentatge dels **menors de 45 anys** que es declaren creients. Com diem, augmenten progressivament els que es declaren no creients, especialment entre els **menors de 29 anys**.

LA RELIGIOSITAT A BALEARS

TAULA 1

	Global	Per edats			
		16-29	30-44	45-65	+ de 65
CREIENTS	65% ↓	33% ↓	62% ↓	75% ↓	89%
NO CREIENTS	28% ↑	53% ↑	33% ↑	17% ↑	10%
NC	7%	14% ↑	5%	8%	1%

Font: Baròmetres Gadeso. Març 2016

ACTITUDS DAVANT SITUACIONS SOCIALS

Tal i com es fa a altres investigacions similars, hem volgut analitzar el posicionament dels ciutadans i ciutadanes de les Balears davant distintes situacions polítiques, socials i culturals que es donen a la nostra societat i que en algun moment o un altre han estat polèmiques i han xocat amb les postures oficials de l'església catòlica.

Com veurem, algunes estan completament acceptades dins la nostra societat, però n'hi ha d'altres que encara generen un fort debat entre la ciutadania il·lenca.

TAULA 2

POSICIONAMENTS DAVANT DIVERSES SITUACIONS SOCIALS

(% de persones que hi estan a favor)

	Global	Per edats			
		16-29	30-44	45-65	+ de 65
DIVORCI	99%	99%	99%	99%	97%
VIURE EN PARELLA SENSE CASAR-SE	83%	99%	94%	77%	61%
ACTUAL LLEI DE L'AVORTAMENT	73%	96%	84%	61%	49%
EUTANÀSIA PASSIVA	65%	91%	71%	55%	43%
MATRIMONI HOMOSEXUAL	61%	95%	81%	40%	27%
ADOPCIÓ PER PART DE PARELLES HOMOSEXUALS	47%	79%	52%	37%	19%
POSICIONAMENT DELS BISBES ESPANYOLS	18%	1%	5%	21%	44%
FINANÇAMENT DE L'ESGLÉSIA CATÒLICA A ESPANYA	17%	1%	7%	12%	46%

Font: Baròmetres Gadeso. Març 2016

Una primera lectura dels resultats adjunts permet deduir una notable **desafecció de la societat balear respecte a les postures oficials de l'església** en general, i de l'espanyola en particular. Aquesta "disparitat de criteris" no només es posa de manifest entre les persones catòliques, sinó també, vistos els percentatges, entre aquelles que se declaren practicants.

De manera global, els resultats que se reflecteixen aquí presenten una clara tendència a intensificar l'autonomia personal i individual respecte als posicionaments oficials de l'església catòlica. Per tant, guanyen acceptació el **divorci**, la **convivència en parella fora del matrimoni**, l'**eutanàsia passiva**, l'**avortament** i el **matrimoni entre parelles del mateix sexe**, reconegut per la legislació espanyola.

Per altra banda, l'aspecte que més reuig provoca entre la societat balear és el sistema actual de **finançament de l'església catòlica**, en contra del qual es situen 8 de cada 10 habitants de les illes. Molt lligat amb aquest aspecte hi trobam l'actitud dels ciutadans i ciutadanes de les Illes respecte al **posicionament dels bisbes espanyols**: la

seva acceptació baixa del 21% al 18%, el que significa que una immensa majoria de la societat balear està en contra d'aquestes actituds (percentatge que inclou també a catòlics).

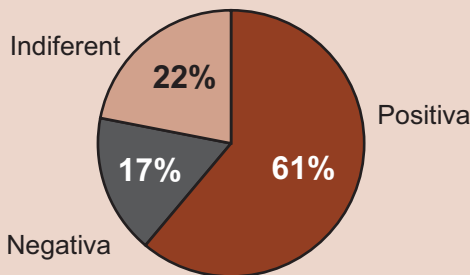
A més, s'ha de tenir en compte que les franges de població més joves (de 16 a 29 i de 30 a 44 anys) són les que es declaren **més contràries a les postures oficials de l'església**, amb percentatges de reuig que assoleixen el gairebé el 100%. Per altra banda, els més grans són els més favorables als plantejaments i postures dels bisbes espanyols, però amb tendència a la baixa.

Com es mostra a la taula, hi ha un aspecte més amb el que més de la meitat de la població no hi està d'acord: l'**adopció per part de parelles homosexuals**. No obstant això, cal afegir que l'acceptació envers aquestes adopcions augmenta any rere any, especialment per les actituds positives de les franges d'edat més joves. Així doncs, es pot afirmar que **les actituds són completament diferents en funció de l'edat**. A partir dels 65 anys el posicionament dels ciutadans i ciutadanes s'assembla més a la postura oficial de l'església catòlica.

EL PAPA FRANCESC I ELS SEUS REPTES

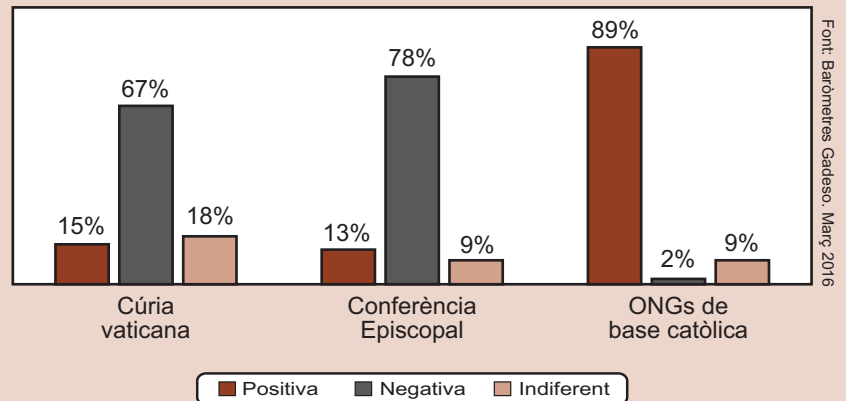
Ara fa tres anys, en una decisió insòlita, el papa Benet XVI anunciava la seva renúncia al càrrec. Tot d'una es posà en marxa la maquinària vaticana i, en un breu conclave, els cardenals triaren al jesuïta argentí Jorge Mario Bergoglio, que va elegir el nom de Francesc per a desenvolupar el seu càrrec. Molt s'ha dit i escrit sobre el nou pontífex: que és proper, senzill i conservador, que té la seva és una tasca difícil, que pot portar aires nous a l'església catòlica... Aprofitant aquest aniversari, en aquesta pàgina hem volgut conèixer les opinions dels ciutadans de les illes sobre el papa Francesc i quins són, segons el seu parer, els principals reptes als que s'hauria d'enfrontar.

Quina opinió us mereix el Papa Francesc?

TAULA 3

I les següents institucions/organitzacions?

Font: Baròmetres Gadeso. Març 2016

La taula superior ens mostra com una majoria de ciutadans de les illes té una opinió positiva del **papa Francesc**, valoracions que han augmentat en referència a l'anterior investigació, sobretot per la no concreció del seu discurs renovador en mesures clares i decidides. És cert que la seva actitud és molt distinta dels seus antecessors, i que el seu discurs directe i planer ha arribat a molta de gent, però encara som lluny de veure resultats tangibles o renovadors.

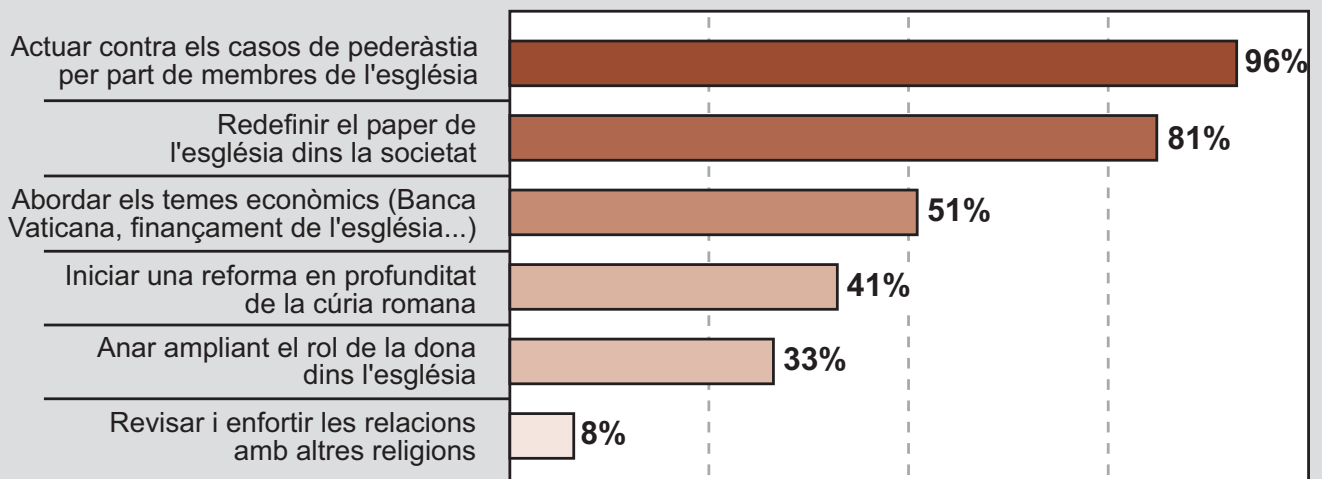
En qualsevol cas, el pontífex té molta major acceptació entre la ciutadania que la **Cúria vaticana** o que la **Conferència Episcopal Espanyola**, que han demostrat el seu immobilisme i la seva negativa a qualsevol canvi que pugui suposar un apropament amb els temps que

vivim. En canvi, les **ONGs de base catòlica**, com ara Càritas, gaudeixen d'un ampli suport entre la població.

Finalment, hem volgut saber quins són, segons la ciutadania, els grans reptes que el papa Francesc ha d'abordar amb major urgència. Com podem veure a sota, queda palesa la necessitat d'actuar contra els casos de **pederastia** comesos per religiosos i, encara que en menor mesura, redefinir el **paper de l'església catòlica** dins la societat actual i abordar els temes econòmics (finançament de l'església). Altres reptes que destaquen els illencs són la **reforma de la cúria vaticana**, l'ampliació del **rol de la dona** en el si de la institució catòlica i, en darrer lloc, l'enfortiment de les **relacions amb altres religions** com a camí per evitar conflictes.

ELS PRINCIPALS REPTES DEL PAPA FRANCESC

TAULA 4

Respostes múltiples

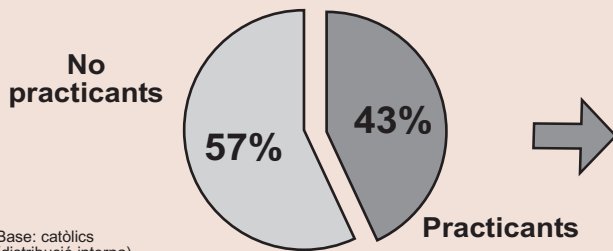
Font: Baròmetres Gadeso Març 2016

LA CREENÇA I LA PRÀCTICA

Aquí no es reflecteix, però la immensa majoria dels que se declaren creients se considera catòlic (encara que la xifra sigui menor a la de la darrera investigació). Tot i ser molt rellevant, aquesta autodeclaració de catòlic presenta un fort component sociocultural i de tradició, doncs, com es veu a la taula 5, només un 43% afirma que és practicant i, d'aquests, són minoria els que "compleixen amb el deure" d'anar a missa cada diumenge. Dos de cada tres només acuden als serveis religiosos molt de tant en tant (no es tenen en compte els actes com noces, comunions o batejos) i és pràcticament residual el percentatge dels que van a missa més d'un cop per setmana.

TAULA 5

LA PRÀCTICA DE LA RELIGIÓ ENTRE ELS CATÒLICS

Base: catòlics (distribució interna)

INTENSITAT

De tant en tant	64 %
Un cop per setmana (missa)	33 %
Més d'un cop per setmana	3 %

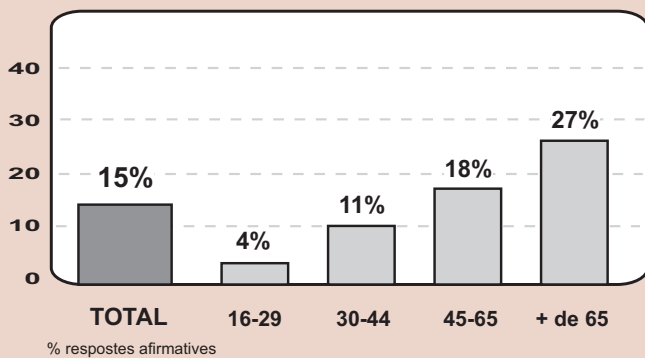
Base: practicants (distribució interna)

Font: Baròmetres Gadeso. Març 2016

LA RELIGIÓ A L'ESCOLA

TAULA 6

CREIEU QUE LA RELIGIÓ HA DE SER UNA ASSIGNATURA AVALUABLE?

Font: Baròmetres Gadeso. Març 2016

Com dèiem abans, el debat religiós sempre ha estat present a l'estat espanyol, però ha agafat un rellevant protagonisme en els darrers anys, sobretot a partir d'algunes iniciatives del Partit Popular. És el cas del retorn a la categoria d'avaluable de l'assignatura de religió catòlica que contempla la LOMQE, una reforma educativa gens consensuada que ha generat punts de fricció amb una part molt rellevant de la comunitat educativa i de la societat en general. Un d'aquests "punts calents" és precisament que l'ensenyament de la **religió catòlica** torna al currículum escolar, no de manera obligatòria però sí que serà **avaluable** i comptarà per fer la mitjana de les notes com una assignatura més. Vistes les dades, no sembla que això respongués, com s'ha intentat vendre, a una demanda de la ciutadania, almanco de la illenca.

Tira'm els trastos!

Nou servei de recollida de trastos devora ca teva

SEMAJA
SERVEI DE RECOLLIDA DE TRASTOS

Fundació GADESO: C/Ter n°14 1er. Palma de Mallorca - 07009
TEL. +34 971 479503 FAX. +34 971 470042. PÀGINA WEB: www.gadeso.org
E-MAIL: fundaciogadeso@gadeso.org

Dipòsit legal: PM-436-2011

